

**PRAVILNIK O NAČINU IZVOĐENJA
STUDIJA NA DALJINU („DISTANCE LEARNING“)**

2023. godine, Tuzla

Virtuelna učionica (Virtual Classroom) predstavlja nastavno okruženje kreirano u virtualnom digitalnom prostoru sa ciljem da se poboljša pristup naprednim obrazovnim tehnologijama, na način da se nastavnom osoblju i studentima omogućava da učestvuju u radu obrazovne zajednice, u uslovima međusobne prostorne udaljenosti.

Hipertekstualni nastavni sadržaji (Hypertext Courses) predstavljaju strukturirani nastavni materijal u elektronskoj digitalnoj formi, koji se koristi u konvencionalnim programima obrazovanja na daljinu u kojem hiperveze (*hiperlinks*) uvezuju tekst, multimedijalne sadržaje i vježbe.

Video-bazirani nastavni sadržaji (Video-based Courses) su sadržaji koji se isporučuju licem u lice putem telekomunikacijskih sredstava, u kojima nastavnik neposredno objašnjava nastavne materijale, uz korištenje digitalnih i elektronskih ilustracija.

Audio bazirani nastavni sadržaji (Audio-based Courses) su sadržaji u audio obliku koji se isporučuju putem telekomunikacijskih sredstava koji su podržani sa titlovanim tekstom ili transkripcijom teksta lekcije.

Web podržani tekstualni udžbenički sadržaji su bazirani na specifičnim udžbenicima, iz kojih studenti samostalno preuzimaju nastavne sadržaje, a putem web stranice uz neposrednu komunikaciju sa nastavnikom istražuju pitanja od interesa za gradivo, utvrđuju predmet diskusija, obrađuju vježbe i analiziraju studije slučaja.

Član 4.

(Principi studija na daljinu)

Studij na daljinu na Univerzitetu baziran je na razvoju, upotrebi i integraciji informaciono-komunikacijskih tehnologija primjenjenih u obrazovanju i nastavi, te na razvoju originalnih pedagoških i didaktičkih metoda koje proizilaze iz primjene savremenih informacijsko-komunikacijskih sredstava, na kojoj osnovi se omogućava stvaranje fleksibilne infrastrukture univerzalno dostupne po vremenu i prostoru kako studentima, tako i nastavnicima, razvoju visokokvalitetnih obrazovnih sadržaja, podizanje opšte digitalne pismenosti akademske populacije, novih motivacijskih aspekata, razvoj kreativnosti u procesu učenja i povećana efektivnost procesa učenja i studiranja.

Studij na daljinu Univerziteta obuhvata i tradicionalne nastavne oblike i metode, što doprinosi poboljšanju kvaliteta nastave i učenja za sve kategorije studenata i odgovara na zahtjeve komplementarnosti nastavnih oblika i metoda, te zadovoljava zahtjeve postupnih evolucijskih promjena:

- Individualizacija nastave otvara mogućnost studentu da napreduje tempom koji odgovara njegovim psihološkim i perceptivnim sposobnostima, kao i predznanjima iz određene oblasti;
- Interakcija sa različitim izvorima informacija u pisanim i elektronskim oblicima obezbjeđuje istraživanje najaktuelnijih sadržaja u skladu sa individualnim interesovanjima i potrebama studenata, što unaprijeđuje i povećava aktivnost studenata i razvija kritičko mišljenje, kao i sposobnost analiziranja i zaključivanja. Didaktički e-materijal koji, u odnosu na klasične obrazovne materijale, obezbjeđuje multimedijalnu integraciju (integracija hiperteksta, audio i video sadržaja sa računarskom animacijom i simulacijom), naprednu obrazovnu navigaciju (hipertekstualni karakter didaktičkog materijala i kreativno istraživanje izvora), te

interaktivnost (efikasna i brza povratna sprega sa nastavnikom i sadržajem, npr. kroz povratnu informaciju o napredovanju);

- Interakcija sa nastavnicima, studentima i administrativnim osobljem omogućava razmjenu znanja i iskustava, razvoj afektivnih komponenti učenja, te ujednačava nivo znanja u različitim studijskim grupama;
- Smanjivanje troškova i povećanje ekonomičnosti obrazovnog procesa;
- Kontinuirana i sveobuhvatna evaluacija postignuća studenata koju obezbjeđuju obrazovne platforme i softveri koji prate obrazovanje na daljinu, s obzirom da su projektovani da obezbijede višestruku eksternu evaluaciju znanja u interakciji sa nastavnikom, ali i samovrednovanje znanja studenata u fazi učenja, kao i u fazi završene evaluacije;
- Racionalizacija obrazovnog procesa koja obezbjeđuje kvalitetnije disponiranje nastavnim osobljem i angažovanje najboljih stručnjaka iz određenih naučnih oblasti, čime se kvalitet nastave podiže na viši nivo.

Primjena informacijsko-komunikacijskih tehnologija u obrazovnom procesu doprinosi pedagoškom pomaku od nastavnika prema studentu (*Student-oriented Learning*) sa sljedećim elementima:

- Vremenski pomak – mogućnost studiranja u bilo koje vrijeme (portabilni mediji za multimedijske sadržaje, računari, Internet tehnologije, mobilni uređaji i dr.);
- Reproductivnost – elektronski mediji omogućavaju lakšu dostupnost didaktičkih sadržaja i ekonomsku racionalizaciju studija;
- Transparentnost – dostupnost studija za studente koji su udaljeni od visokoškolske ustanove;
- Interaktivnost – akumuliranje znanja, hipertekstualna navigacija kroz obrazovne sadržaje, kreativno istraživanje izvora, interakcija i povratna sprega sa nastavnikom i sadržajem;
- Kooperativnost – omogućava studentima da međusobno efikasno komuniciraju primjenom informacijsko-komunikacijskih tehnologija, odnosno omogućava kolaborativno učenje u vrituelnom okruženju;
- Multimedijalnost – izražavanje pedagoških i didaktičkih sadržaja kroz udruženi hipertekst, zvuk, sliku, video, kompjutersku animaciju i simulaciju;
- Portabilnost – prenostivost studija, čime se sticanje znanja ne veže isključivo za određeni prostor.

Član 5.

(Kombinovani model učenja na daljinu)

Na Univerzitetu se primjenjuje kombinovani model učenja na daljinu koji je uslovljen prirodom nastavnog procesa, tehnološkom infrastrukturom i ekonomskim razlozima, gdje je komponenta e-učenja dominantna, ali koji uključuje i tradicionalnu nastavu u učionici.

Kombinovani model učenja na daljinu baziran je na sljedećim principima:

- Osnovna informacijsko-komunikacijska infrastruktura za realizaciju studija na daljinu na Univerzitetu uključuje: E- nastavu (Moodle platforma), upotrebu ZOOM platforme, privatni YouTube kanal Univerziteta, distribuirani informacijski sistem Univerziteta, autorske alatke za produkciju multimedijskih obrazovnih sadržaja, multimedijske obrazovne sadržaje.
- Studenti su na početku akademske godine upoznati sa načinom izvođenja studija na daljinu tokom aktivnosti svečanog akademskog časa na početku akademske godine. Svaki student tom

prilikom dobija plan i raspored nastave, gdje se upućuje na raspoložive ITK resurse za e-učenje na Univerzitetu, a takođe se upoznaje sa principima i dinamikom izvođenja nastave na daljinu, principima obavezama u dijelu samostalne izrade zadataka, načinima ocjenjivanja, načinom na koji se prate aktivnosti studenata i dr.. Osim toga, studenti dobivaju vlastite pristupne podatke i instrukcije kako da koriste raspoložive platforme za e-učenje na Univerzitetu na efikasan način. Oni studenti na daljinu koji ne pristupe ovom akademskom času, dobivaju elektronske upute i podatke za pristup navedenim resursima za podršku e-učenju. Navedeni podaci studentima su dostupni u posebnom odjeljku web stranice Univerziteta.

- Pedagošku bazu studija na daljinu predstavlja sistem elektronskih obrazovnih sadržaja e-materijala, kojima se pristupa uz pomoć tehnologija e-učenja. Studentima su na raspolaganju štampani i elektronski udžbenici koji pokrivaju cjelokupan sadržaj nastavnog predmeta. Elektronski udžbenici su dostupni u PDF formatu, i u okviru EBSCO elektronske biblioteke, te je omogućena pohrana istih na računare studenata. Studentima su na raspolaganju prezentacije svih predavanja u formatu elektronske prezentacije (*Microsoft Power Point*), kao i snimljena predavanja i instrukcije koji su dostupni preko e-nastave, ZOOM platforme i vlastitog YouTube kanala. Studentima su na raspolaganju web konferencijska predavanja, na svim nastavnim predmetima pripadajuće akademske godine na kojima se ista i realizuju (sinhrona nastava).
- Studenti na daljinu su slobodni da uče tempom koji im odgovara (asinhrono učenje), ali imaju definisane rokove za obrazovne aktivnosti u e-učionicama koje moraju poštovati, a u kojima treba da izvrše određenu aktivnost, odnosno predaju rješenja primljenih i preuzetih zadataka, projekata, seminarskih radova i slično. Studentski zadaci se evaluiraju, prihvataju i ocjenjuju, vraćaju na doradu sa komentarima nastavnika ili prihvataju i komentarišu, a studenti se obavještavaju o rezultatima.
- Studentima na daljinu se organizuju konsultacije u prostorijama Univerziteta, kao i putem sredstava elektronske komunikacije u unaprijed utvrđenim terminima. Instruktivna nastava i obavezne praktične vježbe na računarima organizuju se u prostorijama Univerziteta.
- Studenti na daljinu su dužni pratiti gradivo i izvršavati aktivnosti na Moodle platformi svake sedmice u obimu i dinamici kako je to definisano silabusom nastavnog predmeta. Za svaku radnu sedmicu predviđen je programiran broj lekcija, kao i aktivnosti unutar e-učionica (predaja izvještaja, seminarskih radova, online testova, elektronske konsultacije, i drugo).
- *Online* testovi organizuju se nekoliko puta u toku semestra za svaki predmet posebno. *Online* test je vremenski ograničena aktivnost i studenti mu mogu pristupiti samo u u definisanom vremenskom intervalu.
- Studenti imaju mogućnost da međusobno razmjenjuju znanja i postavljaju pitanja.
- Samostalni studentski projekti se izrađuju uz pomoć mentora i predaju putem e-učionice ili e-maila na visokoškolskoj domeni određenoj za učenje na daljinu.
- Za studente na daljinu, parcijalni testovi organizuju se *online*.
- Završni ispiti se rade isključivo u prostorijama Visoke škole FINra, dok se ne steknu zakonski uslovi za drugačije rješenje.
- Primjena kompjuterski podržanog učenja u sistemu obrazovanja na daljinu podrazumijeva da studenti posjeduju računar odgovarajućih performansi, da imaju neposredan pristup internetu

odgovarajućih kapaciteta, te da na računaru imaju instaliran odgovarajući sistem i aplikacije informacijsko-komunikacijskih tehnologija koja obezbjeđuju učenje na daljinu.

Član 6.

(Okvir djelovanja)

Učenje na daljinu primjenjuje se u okviru licenciranog studijskog programa „Finansije i računovodstvo“, „Savremeni menadžment i digitalno poslovanje“, „Računarstvo i informatika“, „Turizam, ugostiteljstvo i gastronomija“ i „Ekološka poljoprivreda“, te na sve buduće studijske programe za koje bude izdata dozvola za izvođenje (dozvola za rad).

Univerzitet samostalno, i u okviru sporazuma sa drugim visokoškolskim ustanovama iz zemlje i inostranstva, pruža kadrovske, tehničke i organizacijske usluge za studij na daljinu.

Član 7.

(Primjena propisa)

Za studente na daljinu primjenjuju se isti propisi i odredbe definisani svim općim i pojedinačnim aktima na Univerzitetu kao i za studente koji ne pohađaju ovaj oblik nastave.

Član 8.

(Akademska godina)

Akademska godina u sistemu obrazovanja na daljinu traje kao i akademska godina kod redovnog studija, izvodi se prema istoj dinamici i obimu na svakom nastavnom predmetu.

Član 9.

(Upis studenata na daljinu)

Student na daljinu upisuje se na Univerzitet putem raspisanog javnog konkursa, na isti način kao i redovni studenti.

U sistemu obrazovanja na daljinu ne postoje specifična ograničenja vezana za mogućnosti i prava upisa na studij, osim ograničenja koja su postavljena i za redovni studij.

Student prilikom upisa studija na daljinu zaključuje Ugovor o studiranju sa Univerzitetom, na osnovu kojeg se stiču određena prava i obaveze definisana ugovorom.

Za studente u sistemu obrazovanja na daljinu primjenjuju se ista pravila vezana za prelazak sa drugih visokoškolskih ustanova i nastavak studiranja, te ostale oblike tranzicionih studija kao i pravila koja važe za redovne studente.

Član 10.

(Radno opterećenje i zvanje)

Radno opterećenje studenata na daljinu, kao i procjena ECTS studijskih kredita za pojedine predmete i obrazovne aktivnosti, bazira se na istim parametrima metrike studija kao i kod redovnih i vanrednih studenata.

Studenti na daljinu stiču ista zvanja nakon uspješno završenog studija, kao i redovni ili vanredni studenti na istom studijskom programu.

Član 11.

(Evidencije)

Za studente na daljinu vode se sve propisane evidencije u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima, i internim aktima Univerziteta.

Evidencije studenata na daljinu mogu da se vode u zajedničkim ili u odvojenim knjigama prema pojedinim kategorijama studenata.

Član 12.

(Pristup obrazovnim sadržajima)

Studenti na daljinu posredstvom interneta (sa udaljenih lokacija) pristupaju svim obrazovnim sadržajima i aktivnostima po principu 24/7 (sedam dana nedjeljno, 24 časa na dan), koji su strukturirani tako da omogućavaju:

- Pristup e-materijalima i e-učionicama na Moodle platform e-nastave i drugim raspoloživim platformama;
- Direktn pristup web konferencijskim predavanjima korištenjem web konferencijskih sistema, gdje studenti mogu pristupati sa udaljenih lokacija.

Član 13.

(Organizacija nastave)

Nastava na daljinu organizovana je na sljedećim principima:

- Studij na daljinu izvodi se prema Nastavnom planu i programu studijskih programa za koje Univerzitet ima dozvolu za rad.
- Studenti na daljinu oslobođeni su obaveza da slušaju nastavu u učionici prema rasporedu za redovne studente i ostalih obaveza koje proizilaze iz neposrednih kontakata sa nastavnicima i saradnicima, izuzev u slučaju obaveznih aktivnosti u učionici za studente na daljinu, a što je definisano ovim Pravilnikom i silabusima predmeta. Studenti na daljinu imaju pravo i obavezu da učestvuju u nastavnom procesu u učionici, koji se realizuje u vidu fakultativne i instruktivne nastave i konsultacija, a koji se za studente na daljinu organizuju u prostorijama Univerziteta .
- Praktična nastava za studente na daljinu koja se izvodi na fizičkim uređajima i sistemima organizuje se u prostorijama Univerziteta, i obavezna je za sve studente na daljinu, a u skladu sa silabusom predmeta. Praktična nastava organizuje se i u namjenskim ustanovama i organizacijama sa kojima Univerzitet ima potpisane Sporazume o saradnji, a čija lokacija odgovara distribuciji boravišta studenata koji studiraju u režimu obrazovanja na daljinu.
- Konsultacije sa akademskim osobljem realizuju se u učionici i u okviru diskusionih foruma, e-nastave, web konferencijskih sesija, putem elektronske pošte, ZOOM platforme, i drugim kanalima komunikacije, prema dogovorenom rasporedu.
- Studentima su na raspolaganju pitanja za samovrednovanje stečenog znanja i progressa u savladavanju i razumijevanju gradiva, te zadaci za vježbe u skladu sa zahtjevima predmeta, kako bi se što bolje pripremili za ispit.
- Studentima su na raspolaganju multimedijски didaktički materijali: video snimci predavanja, video snimci tutorijala za studente na daljinu, literatura u štampanom elektronskom obliku, te drugi multimedijски sadržaji na predmetu u okviru e-nastave.

- U organizaciji nastave planirane su i ostale forme aktivnosti studenata na daljinu, čiji rezultati čine dio konačne ocjene studenata.

Uspostavljeni sistemi elektronskog učenja i nastavnog procesa, omogućavaju sljedeće asinhronne i sinhronne metode u komunikaciji učesnika u obrazovnom procesu:

- diskusione grupe (forumi);
- video konferencije;
- sistem online chat soba – pričaonica, sistem privatnih poruka;
- sistem obavijesti za nastavne i administrativne obaveze.

Član 14.

(Evaluacija znanja)

Ispitne aktivnosti i provjere znanja studenata na daljinu vrše se u skladu sa odredbama ovog Pravilnika, i drugim relevantnim aktima Univerziteta.

Uspješnost studenata na daljinu u savladavanju pojedinog predmeta kontinuirano se prati tokom cijelog semestra.

Opšta struktura bodovanja i ocjena u sistemu obrazovanja na daljinu, s obzirom na broj bodova stečen prema različitim oblicima vrednovanja postignua studenata na ispitima i predispitnim obavezama za pojedine predmete i pedagoške aktivnosti, je ista kao i za vanredne studente.

Dodjela bodova za predispitne i ispitne obaveze za studente na daljinu je definisana silabusom predmeta, koji mora biti dostupan javno studentima na početku akademske godine.

Član 15.

(Specifičnosti sistema ocjenjivanja)

Specifičnosti u sistemu ispita i ocjenjivanja koje su implicirane metodologijom učenja na daljinu, ogledaju se u sljedećem:

- U sistemu studija na daljinu, podržanog savremenim informacionim tehnologijama, primjenjuju se testovi za samovrednovanje stečenog znanja (samoevaluacijski online testovi), testovi za periodično vrednovanje stečenog znanja (online testovi), te različiti zadaci i aktivnosti za studente. Sve zadatke i radove u elektronskom obliku koji su predmet ocjenjivanja u okviru predmeta, studenti isporučuju nastavnicima putem sistema elektronske pošte ili korištenjem e-nastave, a prema dinamici definisanoj u e-učionicama.
- U sistemu evaluacije rada i postignuća studenata na predmetu, planirane su različite forme procjena kao što su: pisanje seminarskih radova, obrada studija-sučaja, te više online testova, koji nose odgovarajući broj bodova prema silabusu predmeta.
- Studentski zadaci/projekti se evaluiraju, prihvataju i ocjenjuju, vraćaju na doradu sa komentarima nastavnika ili prihvataju i komentarišu, a studenti se obavještavaju o rezultatima putem elektronske pošte ili e-nastave. Rješenja pojedinih studentskih zadataka postavljaju se javno na e-nastavu.

Univerzitet u sistemu učenja na daljinu primjenjuje sljedeći model online testova:

- Elektronski (online) test koji se formira iz skupa definisanih i dizajniranih pitanja (koje definiše i održava predmetni nastavnik) i koji zadovoljavaju mjerne karakteristike validnosti i

objektivnosti. Skup testnih pitanja/zadataka se formira računarski (slučajnim izborom iz baze pitanja/zadataka) tako da se uvažava kriterij zadane distribucije kvantitativnog učešća broja pitanja/zadataka prema relevantnosti pojedinih oblasti/poglavlja gradiva koje se ispituje. Testna pitanja se formiraju na osnovu slučajnog (random) izbora kojeg sistem određuje u momentu davanja instrukcije za izradu testa, što znači da se za svakog studenta formira drugačiji set pitanja. Sistem uvažava težinske faktore svakog pitanja, tako da ukupan težinski koeficijent za svakog studenta varira u granicama zadane tolerancije.

- Testni zadaci su objektivnog tipa tako da se rezultat zadataka može računarski procesirati (zadaci višestrukog izbora, unošenje egzaktnih brojevanih rezultata, zadaci višestrukog izbora sa uparivanjem, tačno-netačno, zadaci egzaktnog sređivanja – redoslijeda i uspoređivanja). Rješavanje testa je vremenski ograničeno/definirano kao i vrijeme pristupa testu. Ocjena testa se procesira automatski na osnovu zadanih kvantitativnih kriterija.
- Kombinovani elektronsko-problemski test koji, pored automatski procesiranih elemenata ima i pitanja/zadatke na koje student odgovara u tekstualnom obliku i za čije rješavanje je potrebno da student posjeduje aktivno znanje koje je sposoban da originalno poveže i upotrijebi za rješavanje problema. Narativne dijelove testa evaluira i ocjenjuje nastavnik.
- U sistemu studija na daljinu, podržanog savremenim informacionim tehnologijama, primjenjuje se i završni usmeni ispiti koji se održavaju u prostorijama Univerziteta, u skladu sa silabusom predmeta.

Član 16.

(Struktura ocjene)

Struktura ocjene na predmetu odražava ukupnu aktivnost studenta na osnovu procjene svih izvora evaluacije: rezultata završnog ispita, online testova, ocjene ostalih formi rada studenta (seminarski, zadaci i sl.), i ocjene aktivnosti studenata na sistemu e-nastave, analizirajući ukupno vrijeme provedeno u e-učionici i na e-materijalima, u obimu kako je definisano silabusom predmeta.

III ZAVRŠNE ODREDBE

Član 17.

(Tumačenje Pravilnika)

Nadzor nad provedbom ovog Pravilnika vrši Rektor Univerziteta, a tumačenje Pravilnika vrši Senat Univerziteta.

Član 18.

(Stupanje na snagu)

Pravilnik stupa na snagu danom donošenja, od kada se i primjenjuje.
Pravilnik će se objaviti na web stranici Univerziteta.

Broj: 02-803-4-2/23

Datum: 25.09.2023. godine

